

**Ur Vänsterpartiets
förslag till höstbudget
för 2013**

**Alla våra
satsningar
på jobb och
utbildning**

**Vänsterpartiet
2012**

Regeringens budgetproposition saknar tydliga investeringar för nya jobb. Regeringen har valt sida. Den klart största reformen, sänkt bolagsskatt, gynnar bankerna och storföretagens ägare men leder inte till fler jobb. Bankerna verkar vara långt mer prioriterade än arbetslösa ungdomar med tanke på storleken på reformen.

Arbetslösheten är högre och sysselsättningen är lägre i dag än när regeringen tillträdde 2006. Långtidsarbetslösheten har ökat explosionsartat.

Säsongrensad arbetslöshet och sysselsättningsgrad, 15-74 år (AKU)

	Okt 2006	Aug 2012	Diff procenenheter	Diff antal personer
Arbetslöshet	6,6	7,8	+1,2	+ 61 000
Sysselsättningsgrad	66,5	65,6	-0,9	- 64 000

Källa: SCB (AKU)

Antal personer som varit utan arbete längre än 2 år.

	Okt 2006	Aug 2012	Ökning antal	Ökning %
Utan arbete 6 mån	124 861	212 815	87 954	70%
Utan arbete 2 år	24 302	70 138	45 836	188 %

Källa: Arbetsförmedlingen

Detta beror på att regeringen under den djupaste krisen förde en direkt åtstramande politik som innebar att efterfrågan inte upprätthölls och att många då miste jobbet bl.a. i kommunerna. Regeringen tog inte ansvar för att stimulera ekonomin varpå arbetslösheten ökade mer än vad den annars hade behövt göra.

Till det kan läggas att regeringen dragit ned på utbildning och andra åtgärder som är viktiga för att människor ska vara anställningsbara när ekonomin vänder. Många företag har nu svårt att få tag i arbetskraft trots stor arbetslöshet. Detta för med sig betydande samhällsekonomiska kostnader och höjer den strukturella arbetslösheten. I stället för att rusta de arbetslösa för framtidens arbetsliv genom satsningar på kunskapshöjande och utvecklande insatser har regeringen satsat stort på mer eller mindre passiva massåtgärder. Detta sker inte minst inom ramen för de s.k. garantierna – jobb- och utvecklingsgarantin och jobbgaranti för ungdomar – som regeringen infört inom ramen för arbetsmarknadspolitik. Ungefär 10 procent av dem som deltar i dessa massåtgärder får en aktiv insats och endast ca 5 procent av dem som deltar i ett program får utbildning.

Regeringen lägger istället ansvaret hos dem som drabbats av krisen, de arbetslösa. De straffas ekonomiskt medan de som bidragit till krisen genom sina spekulationer, bankerna, belönas rikligt. Hur hårt regeringen än pressar de arbetslösa blir inte jobben fler, snarare tvärtom.

Vänsterpartiets prioritering är att investera i fler jobb i både offentlig och privat sektor. Vi skapar nya jobb genom kraftfulla satsningar på energiomställning, bostadsbyggande och infrastruktur för att Sverige ska gå före i klimatarbetet samtidigt som viktiga arbetstillfällen skapas i hela landet. Vi satsar på fler anställda i välfärden för att stärka kvaliteten i stället för att låta pengarna gå till vinster. Vi gör omfattande satsningar på utbildningsplatser och arbetsmarknadsåtgärder för att rusta människor till ett hållbart arbetsliv med plats för fler.

Vi vill genomföra omfattande satsningar för att bekämpa ungdomsarbetslösheten. Vi föreslår en engångsskatt för de fyra storbankerna. Vi menar att det finns goda skäl att ta in en del av de övervinster de gör och i stället sätta dem i produktiv användning. Engångsskatten finansierar en bred satsning för att minska ungdomsarbetslösheten.

Fler jobb och utbildningsplatser i korthet

Nedan följer en uppställning av hur många fler direkta jobb och utbildningsplatser som Vänsterpartiets politik skulle skapa, jämfört med regeringens politik. Siffrorna gäller på tre års sikt. Det är alltså beräkningar på hur många ytterligare jobb och utbildningsplatser vår politik skulle ge år 2015.

Direkta jobb	
Kommunala välfärdssatsningar	53 500
Byggsatsningar istället för ROT-avdrag	0*
Infrastruktursatsningar	6 900
Övriga verksamheter	6 900
Övergångsjobb	14 000
Lärlings- och traineeanställningar m.m.	26 100
Nya jobb totalt	107 400

* Se särskilt stycke, våra jobbsatsningar inom byggsektorn innebär minst lika många jobb som regeringens ROT-avdrag

Utbildningsplatser	
Komvux inkl. yrkesvux	35 625
Yrkehögskolan	6 500
Högskola	8 600
Arbetsmarknadsutbildning	10 000
Nya utbildningsplatser totalt	60 725

Kommunala välfärdssatsningar

Under denna rubrik ingår satsningar på både kommuner och landsting.

Det behövs fler som arbetar inom välfärden för att höja kvaliteten. Skolan, vården, omsorgen och övrig välfärdsverksamhet behöver generellt sett mer resurser. Många som arbetar inom dessa verksamheter upplever en allt mer stressig arbetsmiljö och att man inte räcker till.

I arbetet för klimatanpassning är självklart det lokala och regionala arbetet viktigt och vi anser att det behövs ökat statligt stöd för detta. Även våra satsningar i dessa delar ryms under denna rubrik.

Regeringen urholkar statsbidragen till kommunerna eftersom de inte räknar upp de generella statsbidragen de närmaste 3 åren. Ett av våra budgetförslag är därför att det generella bidraget höjs och värdesäkras. Men vi pekar också ut särskilda områden som behöver satsas pengar på. Bland de större riktade satsningarna kan nämnas:

- Ökad lärartäthet och en särskild satsning riktad till de skolor och elever som har de största behoven av mer resurser för att kunna nå målen
- Riktade satsningar på äldreomsorgen
- En stimulanspeng för att bygga ut barnomsorgen på kvällar, nätter och helger motsvarande 15 000 platser
- Stimulansbidrag för fler vårdplatser
- Satsning på förebyggande hälso- och sjukvård inom primärvården
- Ett stöd till kommuner och landstings klimatarbete
- Ökat stöd till kollektivtrafiken, där en del särskilt viks för landsbygden

Totalt sett ger våra kommunala välfärdssatsningar 53 500 fler jobb än regeringens politik på tre års sikt.

Byggsatsningar istället för ROT-avdrag

Regeringens ROT-avdrag innebär att flera miljarder per år läggs på renovering av villor och bostadsrätter. Nu är det dags att styra om subventionerna till att bygga bort bostadsbristen och renovera miljonprogrammen.

Vänsterpartiets mål är att det ska byggas 40 000 bostäder om året varav en majoritet ska vara hyresrätter. Vi vill därför utforma ett statligt stöd för att stimulera ökat bostadsbyggande med inriktning mot hyresrätter till rimliga priser och med låg energiförbrukning och bästa möjliga miljöhänsyn. Med vårt förslag möjliggörs för en fördubbling av antalet nyproducerade hyresrätter jämfört med idag. Stödet ska riktas mot tillväxtorter och orter där bristen på ändamålsenliga och efterfrågade bostäder är särskilt stor.

Vänsterpartiet vill också upprusta befintligt bostadsbestånd för dagens och framtidens behov. Vi bedömer att 60 000 bostäder årligen kan upprustas och renoveras energieffektivt med våra förslag. Vi vill skapa förutsättningar för att landets hyresgäster ska kunna bo i moderna, funktionella lägenheter med ökad tillgänglighet och med låg energiförbrukning samt låga koldioxidutsläpp.

Vi vill även införa ett särskilt stöd till upprustning av välfärdslokaler. Stödet är riktat till att påbörja och tidigarelägga underhåll och investeringar i välfärdslokaler som skolor, förskolor eller äldreboenden i kommunal eller landstingsägd regi, med krav på minskad energiförbrukning.

Vi vill också se en ökad tillgänglighet i offentliga lokaler för att bygga bort hinder och föreslår därför ett stöd för anpassning av äldre byggnader. Samtidigt behöver även privata lokaler som caféer, restauranger tillgänglighetsanpassas. Vi föreslår även en satsning för att snabba på denna utveckling i privat sektor.

Vi finansierar satsningarna genom att först trappa ned och efter ett år helt avveckla nuvarande ROT-avdrag. Subventionerna till byggsektorn hålls därmed på samma nivå, men ändrar inriktning. Antalet jobb beräknas som minst bli desamma som med ROT-avdraget.

Infrastruktursatsningar

Sverige är i ett läge där vi av miljö- och klimatskäl måste genomföra ett systemskifte inom infrastrukturen. Vi måste genomföra rad åtgärder och investeringar inom järnvägen och kollektivtrafiken för att förbättra transporterna och minska miljöpåverkan. Vi prioriterar detta framför investeringar i vägnätet.

Regeringen har genomfört en tillfällig anslagshöjning för underhåll inom järnvägen. Men järnvägens problem är större än så och då räcker det inte att tillfälligt anslå mer pengar.

Vi vill bland annat se en kontinuerlig höjning av banunderhållet, rusta upp de lågtrafikerade banorna och öka investeringarna i nya järnvägar.

På tre års sikt innebär våra satsningar 6 900 fler jobb är regeringens politik när det gäller infrastruktursatsningar.

Övriga verksamheter

Under denna rubrik finns våra föreslagna jobsatsningar som inte ryms inom de tidigare rubrikerna. Det handlar till exempel om fler jobb inom vissa statliga myndigheter.

Men under denna rubrik ryms också ett stort antal gröna jobb. Sverige behöver genomgå en grön omställning. Under de tidigare rubrikerna redovisas stora delar av denna satsning. Under rubriken ”övriga verksamheter” handlar det om nationella klimat- och miljövårdsatsningar och satsningar på energisektorn.

Genom att fokusera på stimulans av förnybara energislag, inklusive forskning och utveckling, lägger vi också grunden till ett innovationsklimat som kommer att tjäna Sveriges konkurrenskraft väl. Mer gröna investeringar skapar nya jobb i hela landet. (Se vår budgetmotion för summering av hela satsningen på gröna jobb.)

Sammantaget resulterar våra budgetförslag i 6 900 fler jobb än regeringens förslag under rubriken ”övriga verksamheter”, på tre års sikt.

Övergångsjobb

Regeringens mest kränkande arbetsmarknadsåtgärd är den s.k. Fas 3. Deltagarna får ingen lön, utan tvingas jobba för att behålla aktivitetsstöd eller ekonomiskt bistånd. Fas 3 har blivit en lukrativ marknad för dem som har som affärsidé att tjäna pengar på arbetslösheten. Det har inte kunnat visas att åtgärden har några positiva arbetsmarknadseffekter.

Vi vill avskaffa det förnedrande Fas 3 och istället erbjuda övergångsjobb och utbildning och lärlingsplatser till samtliga som idag är placerade där. Övergångsjobben omfattar 14 000 årsplatser som ska finnas inom det offentliga eller entreprenörer anlitade av det offentliga, samt i ideella organisationer. Deltagarna ska ha lön enligt kollektivavtal.

Lärlings- och traineeanställningar m.m.

För att motverka den ekonomiska avmattningen och minska de svårigheter som följer av de nuvarande och kommande stora pensionsavgångarna, inte minst inom den offentliga sektorn, vill vi genomföra ett treårigt generationsväxlingsprogram (för ytterligare information se vår budgetmotion).

Lärlingsanställningar

Sverige behöver fler yrkesutbildade arbetare. Vi vill se bättre förutsättningar för lärlingsanställningar i bristyrken. En satsning på stöd till anställning av lärlingar är en långsiktig investering. Fler lärlingsanställningar ökar möjligheterna för vuxna att skaffa sig en kvalificerad yrkesutbildning. Platserna kan även användas för att färdigutbilda dem som har studerat på yrkesförberedande gymnasieprogram.

Parterna ska vara med och utforma utbildningen och kontrollera att dess kvalitetsmål uppnås. Anställnings- och utbildningsbevis ska upprättas och villkoren för lärlingarna ska vara reglerade i kollektivavtal mellan parterna.

Om tre år skulle man med vår politik ha 8 100 lärlingsanställningar.

Traineeanställningar

Rekordstora pensionsavgångar kommer att ske i statlig förvaltning och annan offentlig verksamhet de närmaste åren. I stället för att låta nytexaminerade unga gå arbetslösa vill vi underlätta för traineeanställningar vid de myndigheter och förvaltningar som inom kort måste börja rekrytera ny arbetskraft. Genom att äldre anställda handleder nyanställda tas kunskaper och erfarenheter tillvara och överförs till nästa generation.

Vi föreslår ett nytt stöd på hälften av den totala lönekostnaden för en arbetstagare som fyllt 60 år och är handledare till en nyanställd. Vänsterpartiet föreslår 11 500 årsanställningar av denna typ från och med 2013.

Utbildningsvikariat

Personalen inom välfärden behöver kompetensutveckling på flera håll. För att personal ska kunna utbilda sig utan att det uppstår luckor på arbetsplatserna behövs vikarier. Detta är något som regeringen bortser från exempelvis i sin satsning på kompetensutveckling inom äldreomsorgen. Vi föreslår att man på tre

års sikt ska ha kommit upp i 5 500 utbildningsvikariat för kompetenssatsningar som vi vill göra inom äldre- och handikappomsorgen samt psykiatri och insatser för personer med psykiska funktionsnedsättningar.

Företagsvikariat

Det är ofta lättare för den som har ett arbete att starta eget än för den som är arbetslös. Vi vill därför att den som får tjänstledigt för att starta eget ska kunna få stöd för start av näringsverksamhet under förutsättning att arbetsgivaren anställer en arbetslös som vikarie. Vi räknar med 1000 sådana platser på tre års sikt.

Komvux inklusive yrkesvux

Många som i dag är arbetslösa saknar grundläggande utbildning från grund- eller gymnasieskola. Samtidigt krävs ofta minst gymnasieutbildning för att få ett arbete och det är även nödvändigt för att kunna vidareutbilda sig på yrkeshögskola eller universitet. Ungdomar som saknar gymnasieexamen löper stor risk att bli långvarigt arbetslösa eller fastna i tillfälliga anställningar med återkommande arbetslöshetsperioder.

Vi vill införa en rätt att läsa in gymnasieskolan inom vuxenutbildningen. Det ska kunna ske antingen inom den kommunala vuxenutbildningen eller på folkhögskola med särskilt förmånlig studiefinansiering.

Sedan den globala finanskrisen inleddes har fler börjat studera. Det gäller även vuxenutbildningen. Det är dock fortfarande långt kvar till det antal platser som fanns innan högerregeringen skar ned vuxenutbildningen med en tredjedel.

Yrkesvux är yrkesutbildningar som är särskilt riktade till personer som saknar gymnasieutbildning eller som behöver komplettera den. Vi vill se en mer långsiktig satsning på yrkesvux än regeringen. Våra sammantagna satsningar i dessa delar skulle på tre års sikt ge 35 625 fler platser.

Yrkeshögskolan

Många branscher har svårt att rekrytera pga. brist på människor med rätt utbildning och kompetens. Den utbildningsform som snabbt kan möta detta behov är yrkeshögskolan. De utbildningar som beviljas bidrag är inriktade mot yrken där det finns en efterfrågan på utbildad arbetskraft och i många fall rör det sig om rena bristyrken. Det finns därför goda skäl att utöka antalet platser rejält. Vänsterpartiets politik skulle om tre år led till 6 500 nya årsplatser inom yrkeshögskolan. Detta är en utökning som Myndigheten för yrkeshögskolan bedömer som genomförbar med bibehållen kvalitet.

Högskola

Universitet och högskolor har stor betydelse för sysselsättningen på något längre sikt eftersom de flesta utbildningar är tre år eller längre. Arbetslösheten är fortfarande hög och därför kommer många att söka en högskoleutbildning eftersom det ger en starkare ställning på arbetsmarknaden. Vänsterpartiets budgetförslag innebär 8 600 fler högskoleplatser.

Arbetsmarknadsutbildning

Det behövs också fler platser i arbetsmarknadsutbildningar. De ska riktas in på områden där det riskerar uppstå flaskhalsar och brister och underlättar därmed strukturomvandling och leder ofta till varaktig anställning. Vi vill att det ska gå att få en fullständig yrkesutbildning genom att delta i arbetsmarknadsutbildning. Därför vill vi ta bort den begränsning på högst 6 månaders utbildning som regeringen infört. Särskild vikt bör läggas vid att erbjuda utbildningar till kvinnor, som länge varit underrepresenterade i arbetsmarknadsutbildningarna.

Med vår politik skulle det finnas 10 000 fler platser inom arbetsmarknadsutbildningarna än med regeringens politik.

Arbetslöshet i olika län

Nedan följer Arbetsförmedlingens siffror på antalet öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd (16-64 år). Först antalet som varit arbetslösa längre än sex månader, därefter antalet som varit arbetslösa längre än två år.

Arbetslösa, längre än 6 månader	okt-06	Aug-12	Förändring
Blekinge	2 344	4 553	94%
Dalarna	3 362	4 655	38%
Gotland	778	1 211	56%
Gävleborg	5 144	8 977	75%
Halland	3 426	5 028	47%
Jämtland	1 878	2 663	42%
Jönköping	3 118	6 306	102%
Kalmar	2 866	4 905	71%
Kronoberg	1 800	4 945	175%
Norrbottn	4 615	5 590	21%
Skåne	16 755	33 639	101%
Stockholm	20 976	37 323	78%
Södermanland	4 490	8 487	89%
Uppsala	3 305	5 239	59%
Värmland	3 051	5 750	88%
Västerbotten	3 436	5 568	62%
Västernorrland	4 052	6 325	56%
Västmanland	4 108	7 179	75%
Västra Götaland	22 419	35 370	58%
Örebro	5 133	6 863	34%
Östergötland	7 079	12 227	73%
Totalt	124 861	212 815	70%

Arbetslösa, längre än 2 år

	okt-06	aug-12	Förändring
Blekinge	500	1 570	214%
Dalarna	533	1 431	168%
Gotland	177	396	124%
Gävleborg	1 121	3 168	183%
Halland	675	1 595	136%
Jämtland	323	776	140%
Jönköping	587	2 039	247%
Kalmar	538	1 364	153%
Kronoberg	367	1 568	327%
Norrbottn	1 173	2 017	72%
Skåne	3 253	10 697	229%
Stockholm	3 287	11 242	242%
Södermanland	1 198	3 082	157%
Uppsala	498	1 488	199%
Värmland	448	2 003	347%
Västerbotten	539	1 719	219%
Västernorrland	673	2 115	214%
Västmanland	778	2 570	230%
Västra Götaland	4 890	12 232	150%
Örebro	1 150	2 369	106%
Östergötland	1 594	4 695	195%
Totalt	24 302	70 138	188%

Arbetslöshet i olika län

Nedan följer Arbetsförmedlingens siffror på antalet öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd (16-64 år). Först antalet som varit arbetslösa längre än sex månader, därefter antalet som varit arbetslösa längre än två år.

Arbetslösa, längre än 6 månader			
	okt-06	Aug-12	Förändring
Blekinge	2 344	4 553	94%
Dalarna	3 362	4 655	38%
Gotland	778	1 211	56%
Gävleborg	5 144	8 977	75%
Halland	3 426	5 028	47%
Jämtland	1 878	2 663	42%
Jönköping	3 118	6 306	102%
Kalmar	2 866	4 905	71%
Kronoberg	1 800	4 945	175%
Norrbottn	4 615	5 590	21%
Skåne	16 755	33 639	101%
Stockholm	20 976	37 323	78%
Södermanland	4 490	8 487	89%
Uppsala	3 305	5 239	59%
Värmland	3 051	5 750	88%
Västerbotten	3 436	5 568	62%
Västernorrland	4 052	6 325	56%
Västmanland	4 108	7 179	75%
Västra Götaland	22 419	35 370	58%
Örebro	5 133	6 863	34%
Östergötland	7 079	12 227	73%
Totalt	124 861	212 815	70%

Arbetslösa, längre än 2 år

	okt-06	aug-12	Förändring
Blekinge	500	1 570	214%
Dalarna	533	1 431	168%
Gotland	177	396	124%
Gävleborg	1 121	3 168	183%
Halland	675	1 595	136%
Jämtland	323	776	140%
Jönköping	587	2 039	247%
Kalmar	538	1 364	153%
Kronoberg	367	1 568	327%
Norrbottn	1 173	2 017	72%
Skåne	3 253	10 697	229%
Stockholm	3 287	11 242	242%
Södermanland	1 198	3 082	157%
Uppsala	498	1 488	199%
Värmland	448	2 003	347%
Västerbotten	539	1 719	219%
Västernorrland	673	2 115	214%
Västmanland	778	2 570	230%
Västra Götaland	4 890	12 232	150%
Örebro	1 150	2 369	106%
Östergötland	1 594	4 695	195%
Totalt	24 302	70 138	188%